DANMARKS JÆGERFORBUND

Praktisk udsætning

DANMARKS JÆGERFORBUND

Hovedafsnittene er skrevet med udgangspunkt i udsætning af fasaner. De fleste generelle anbefalinger gælder dog også agerhøns og gråænder.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Hvis du køber fjervildt til udsætning, kan det være en god at aflægge opdrætteren et besøg - eventuelt sammen med en erfaren fjervildtudsætter.

Fuglenes adfærd siger meget om deres kondition. Det kræver dog lidt øvelse at vurdere dette.

Opdrættet bør være udført efter
”Retningslinjer for opdræt og udsætning af fasaner”
Link

DANMARKS JÆGERFORBUND

Indkøb af fugle aftales med opdrætter i god tid.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Bestil altid 6-ugers kyllinger. Udsæt aldrig flere fugle, end bæreevnen af dit jagtterræn berettiger til.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Kyllingerne skal være opdrættet sammen med tamhøns.
Optimalt er de præget på en rigtig skrukhøne, men hanekyllinger er også brugbare.

Vigtigt udgangspunkt for succes

Det er vigtigt at vælge udsætningspladsen med omhu.

Det betyder som udgangspunkt, at stedet skal opfylde de betingelser som arten stiller til levestedet.

I de fleste tilfælde skyldes manglende succes, hvad enten der er tale om forstyrrelse fra rovvildt eller et udfordrende vejrlig, at man ikke har gjort sig klart, hvor alvorlig udsætningspladsens sammensætning og opbygning er.
Når der efterfølgende tales om de forskellige elementer der skal indgå, er det altså nødvendigt at ”spidse ører”.

Hvis man ikke umiddelbart kan tilbyde den perfekte plads, skal man være opmærksom på, hvad dette betyder for den arbejdsindsats der skal lægges på stedet.

Der findes forskellige muligheder for at løse dette midlertidigt, men skal udsætningspladsen bruge i flere år, kan det betale sig, at etablere de beplantninger som typisk mangler.

Dækning kan i nogen grad opnås ved udsåning af vinterfaste planter eller skabes ved, at der om vinteren eller i det tidlige forår lægges grupper af graner el. lign. ud, som græs og urter kan vokse op igennem. Dette skaber et udmærket miljø for fuglene at søge tilfllugt i når rovfuglene viser sig over pladsen.

Skift mellem forskellige udsætningspladser fra år til år for at imødegå overførelse af parasitter.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Klargør udsætningspladsen i god tid før udsætningsdagen.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Der skal være passende bunddækning i form af buske og urter i 0-2 meters højde. Det er livsnødvendigt for kyllingerne som skjul for rovfugle og som ly for vejrlig

DANMARKS JÆGERFORBUND

Slå soleksponerede områder
som opholdssted og foderspor.
Fjern også vegetationen,
hvor hegnslinje skal gå.

DANMARKS JÆGERFORBUND

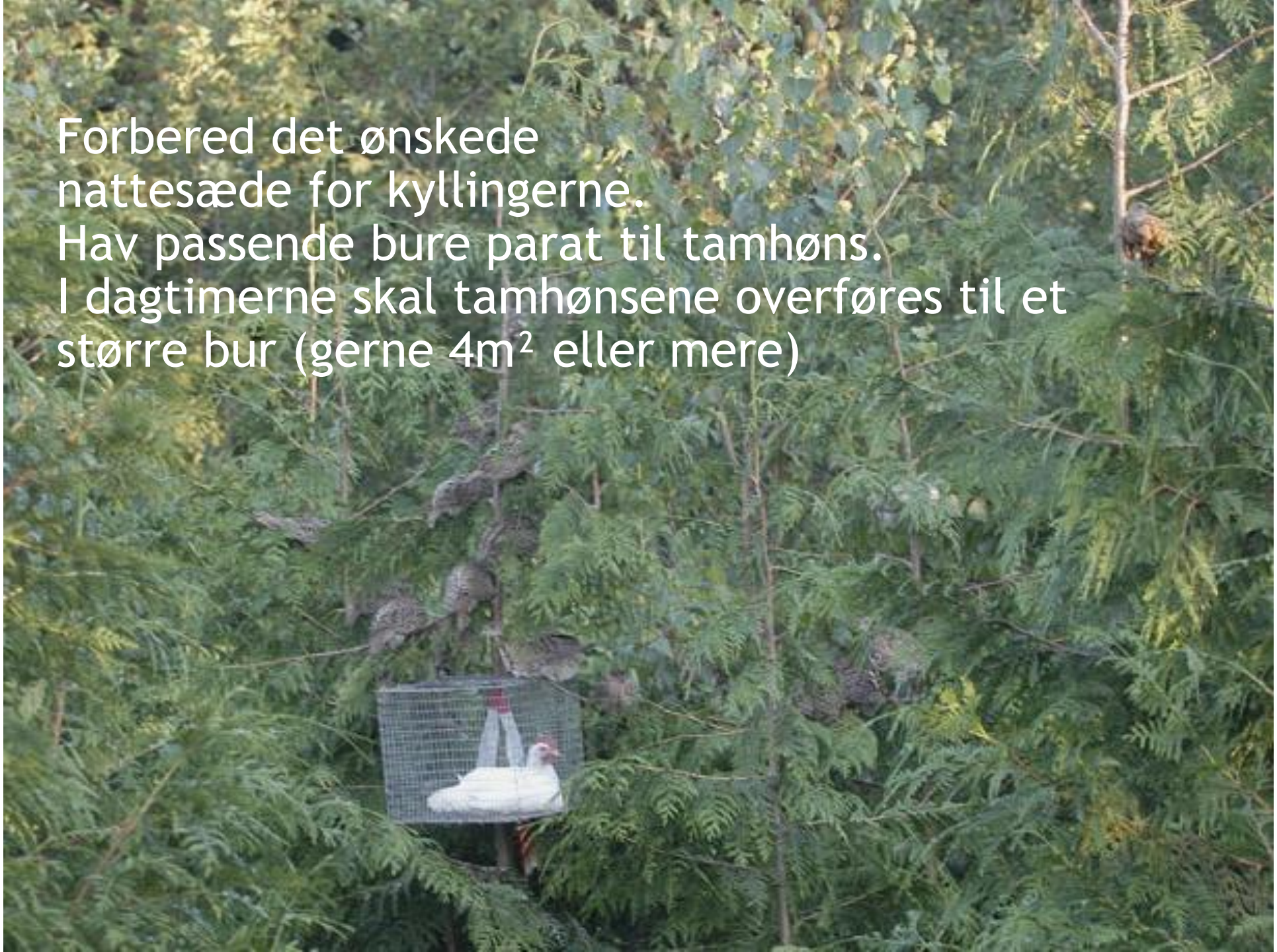

Forbered det ønskede nattesæde for kyllingerne.
Hav passende bure parat til tamhøns.
I dagtimerne skal tamhønsene overføres til et større bur (gerne 4m² eller mere)

DANMARKS JÆGERFORBUND

Sørg for foder og vand på pladsen.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Sørg for at de nyudsatte fugle er sikret mod angreb af rovpattedyr.
Dette opnås bedst med en kombination af hegn og el-tråd.

Forskellige supplerende skræmmemidler mod rovdyrangreb vil i mange tilfælde være nødvendige

Det er vigtigt, at kyllingerne kommer godt fra start.

Du bør derfor afsætte tid i løbet af dagen til at følge udviklingen på pladsen, og være klar til at håndtere fuglenes reaktion på udsætningen.

Det betyder, at man f.eks. skal være klar til at drive fugle, der søger væk fra pladsen/søen, tilbage til udgangspunktet.

De efterfølgende dage er det også vigtigt at følge udviklingen nøje, for at vide hvad der skaber eventuelle problemer. Det er derfor tilrådeligt, at den eller de udsætningsansvarlige, har nogle dage fri fra arbejde i forbindelse med udsætningen. Derved kan man sætte ind med det samme hvis, hvis der bliver behov for det.

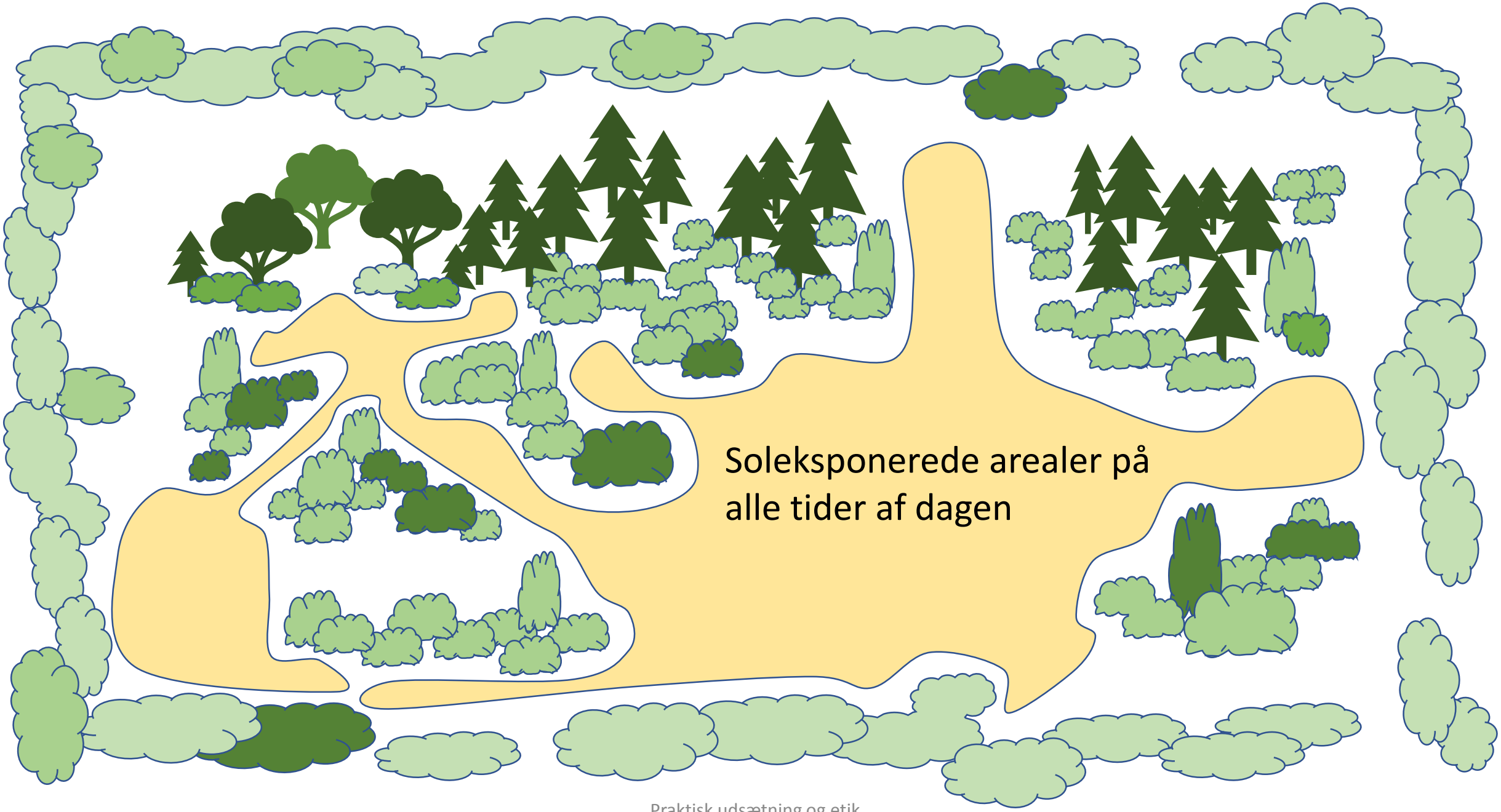
Soleksponerede arealer på
alle tider af dagen

DANMARKS JÆGERFORBUND

Undgå at udsætte fuglevildt på dage, hvor vejret truer med regn i større mængder. Aflys og vent på bedre vejr.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Da der findes en lang række regler om transport af dyr, kan det være en god ide at bede opdrætteren levere fuglene.

Af hensyn til smitterisiko, skal man ikke udsætte fasankyllinger i nærheden af hvor der udsættes ænder.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Køb en sæk foder af opdrætteren, så fuglene kan fortsætte med det foder, de kender, på udsætningspladsen.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Udsæt kyllingerne først på dagen. Så når de at falde til ro og finde foder og vand inden nattesædet.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Placér skrukhøne/hanekyllinger i et bur, der stilles centralt på udsætningspladsen. Luk derefter kyllingerne ud til disse, ved at de selv løber roligt ud af kasserne.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Det er vigtigt, der er opsyn/vagt i løbet af de første døgn, så kyllingerne ikke forstyrres af rovvildt. Samtidig sikres det, at kyllingerne har fundet foder og vand og ikke forvilder sig væk fra pladsen.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Sørg for at kyllingerne flyver til nattesæde i centralt placerede træer. Buret med skrukhøne/hanekyllinger hænges et par meter op ca. 2 timer før solnedgang.

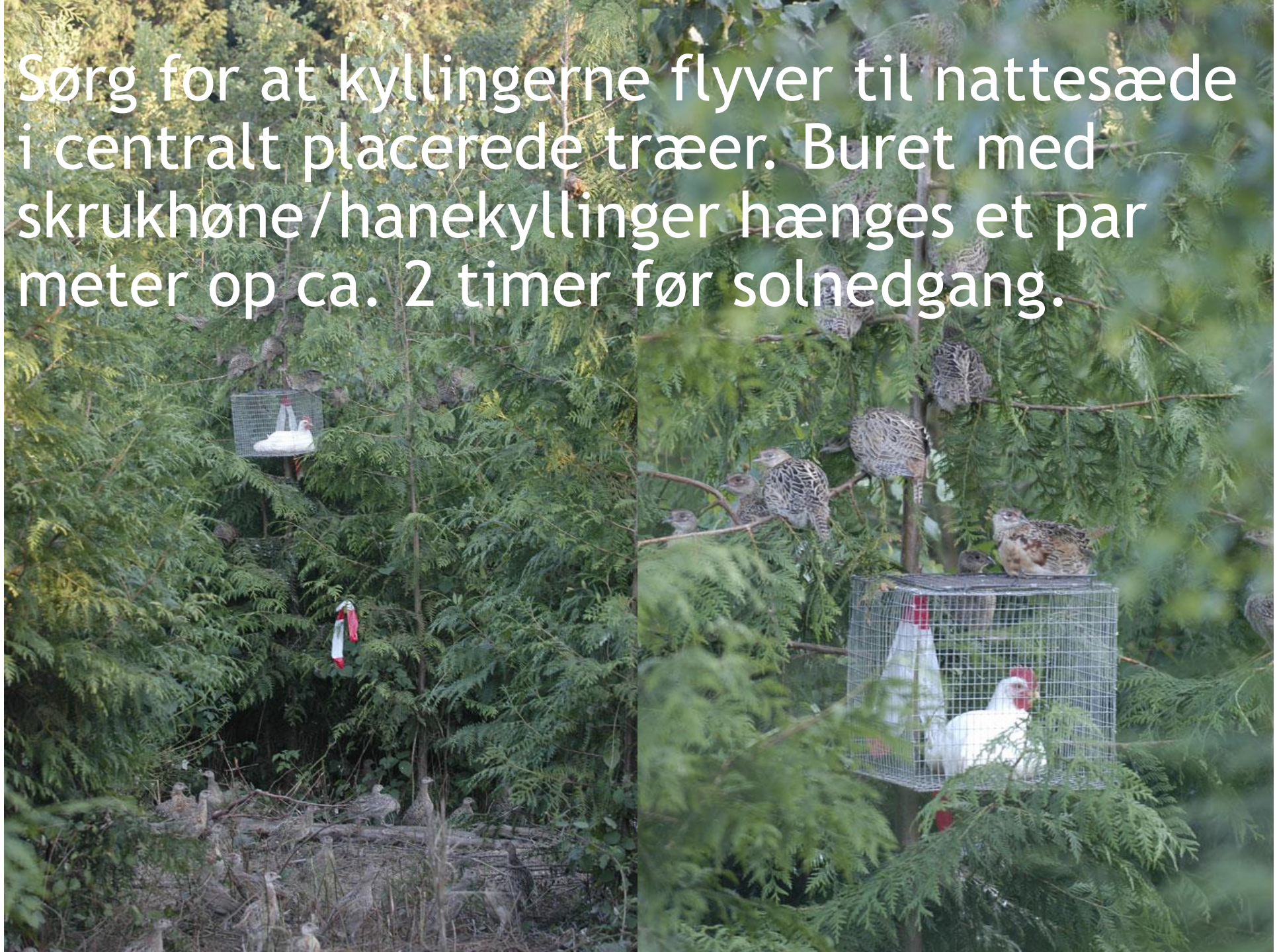

DANMARKS JÆGERFORBUND

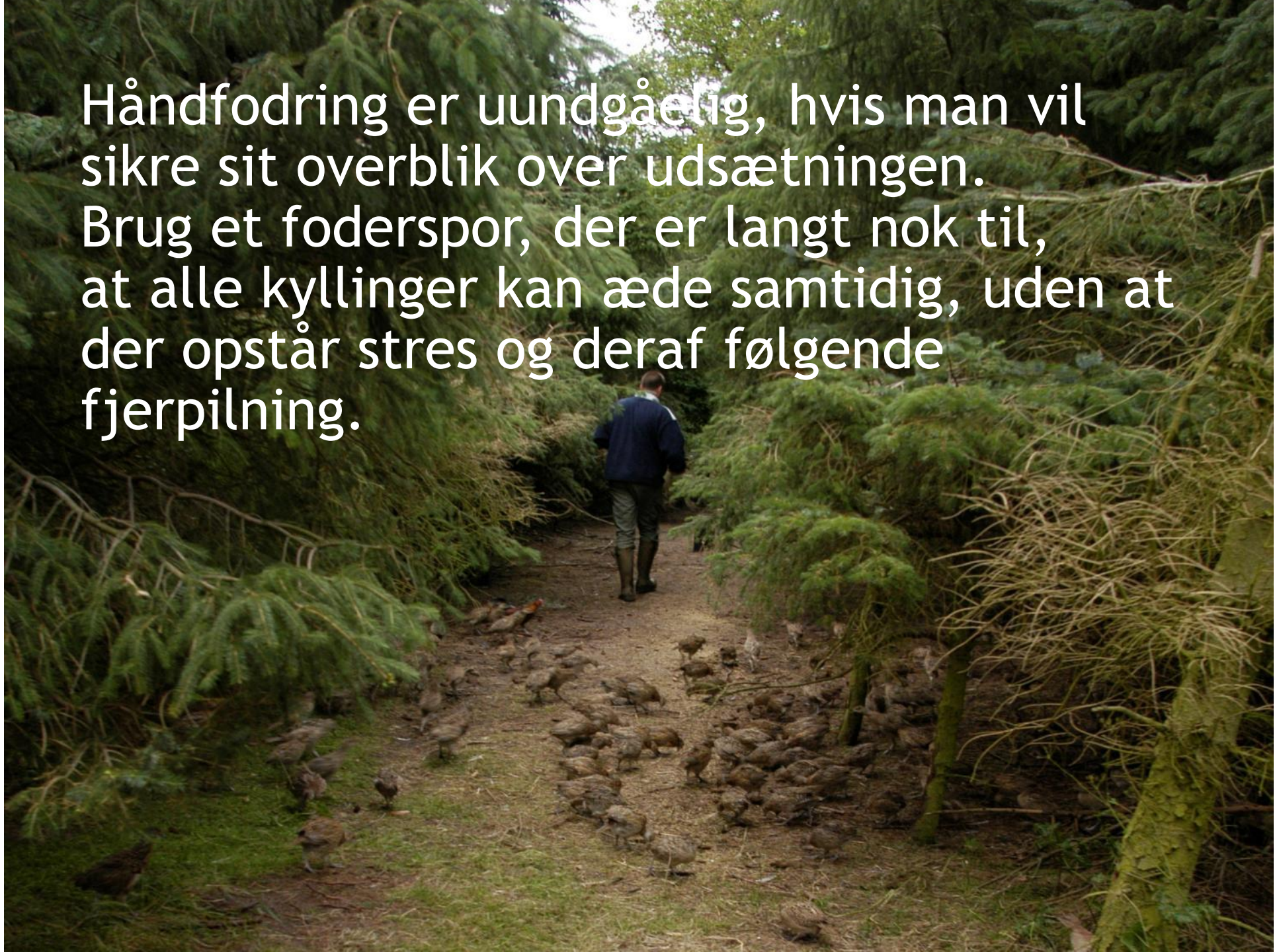

Håndfodring er uundgåelig, hvis man vil sikre sit overblik over udsætningen. Brug et foderspor, der er langt nok til, at alle kyllinger kan æde samtidig, uden at der opstår stres og deraf følgende fjerpilning.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Det er nødvendigt at fodre nyudsatte fasaner to gange dagligt.
Foderrationen afpasses, så kyllingerne æder op umiddelbart efter fodringen.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Omkring 1. september kan fodringen indskrænkes til én gang dagligt. Senere kan man efter behov og terrænforhold gradvist skifte over til kun at anvende foderautomater.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Fasankyllinger fodres med ren kraftfoder indtil 8-ugersalderen. Derefter tilsættes hvede i kraftfodret. Start med ca. 10 % og øg gradvist mængden af hvede til 100 % ved 12-ugersalderen.

DANMARKS JÆGERFORBUND

300 udvoksede fasaner æder 20 liter foder svarende til ca. 15 kg hvede dagligt.
De drikker ca. den dobbelte mængde vand.

DANMARKS JÆGERFORBUND

De daglige besøg på udsætningsplads og revir er altafgørende for at følge udviklingen i fuglenes adfærd. Er der f.eks. tegn på angreb fra rovdyr skal der reageres

DANMARKS JÆGERFORBUND

Flyt gerne udsætningspladsernes placering hvert år. Dette forebygger overførsel af sygdomme og parasitter.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Vær opmærksom på fuglenes trivsel. Spred dem ved hjælp af fodringen, hvis der er tegn på stress eller fjerpilning.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Jo mere man fjerner sig fra fuglenes naturlige mønstre (antal og udfoldelsesmuligheder), jo mere læner man sig op ad trivselsmæssige problemer og dermed manglende resultat af sine anstrengelser.

DANMARKS JÆGERFORBUND

udsætning af agerhøns

Hvornår bør der sættes agerhøns ud?

og med det menes ikke tidspunktet!

DCE (tidl. DMU) og GWCT anbefaler at:

- Udsætning af agerhøns kun finder sted, hvis den vilde bestand er forsvundet, eller hvor der findes færre end to par pr. 100 ha i et område på mindst 400 ha.

- Målrettet terrænpleje, fodring og regulering af rovvildt er iværksat inden udsætning.

Hvornår bør der sættes agerhøns ud?

Er der mere end to par pr. 100 ha i et område på mindst 400 ha, så gør følgende:

1. Skab og forbedr terrænet/biotopen.
2. Undlad afskydning før bestanden er over 20-40 efterårsfugle pr. 100 ha. (afskydning max. 10%)
3. Opsæt en foderautomat pr. 100 meter markvildtstribe.
4. Regulér ræv, krage og skade.

Er der under to par pr. 100 ha i et område på mindst 400 ha, så gør følgende:

1. Skab og forbedr terrænet/biotopen.
2. Udsætning ved bæredygtige metoder, hvor de daggamle kyllinger præges på voksne fugle og opnår naturlig adfærd.
3. Regulér ræv, krage og skade.
4. Undlad afskydning, indtil bestanden er over 20 fugle pr. 100 ha.
5. Opsæt en foderautomat pr. 100 meter markvildtstribe.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Udsætning af agerhøns bør i vides muligt omfang foregå som naturnær udsætning. Dvs. udsætning af fugle som er opdrættet med parhøns eller skrukhøns.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Omkring 20 agerhønekyllinger passes af agerhønsepar (æglæggere) eller af dværghøne i skruk. Fungerer som en naturlig flok.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Opdrættet i mindre flytbart bur, der følger med familieflokken ud på udsætningspladsen. Sættes i terrænet 6 uger gamle. Forældrefuglene/skrukhønen samler flokken.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Agerhønekyllinger fodres med kraftfoder efter udsætning, men de vælger
hurtigt biotopens naturlige fødekilder.
Husk også vandautomaten.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Foderrør skal dog opstilles i forbindelse med udsætningspladsen og på terrænets gode agerhøne-biotoper. Rørene ses tit som udgangspunkt for parhønsenes territoriedannelse om foråret.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Det overdækkede udsætningsbur tilbyder agerhønsekyllingerne mulighed for balepladser i form af tørt sand/jord.
Det benyttes således ofte i regnperioder, selv om flokken er frigjort fra udsætningsstedet.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Det er optimalt at udsætte familieflokke af agerhøns til vilde parhøns uden ynglesucces.
Placeres buret i det vilde pars territorium, vil kyllingerne typisk være adopteret efter få timer. Denne udsætningsform giver meget høj succes.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Udsætning af gråænder

DANMARKS JÆGERFORBUND

På de fleste punkter skal udsætningen af gråænder ske efter tidligere nævnte generelle retningslinjer.
Der stilles selvfølgelig andre krav til udsætningsstedet og pasningen af fuglene.

DANMARKS JÆGERFORBUND

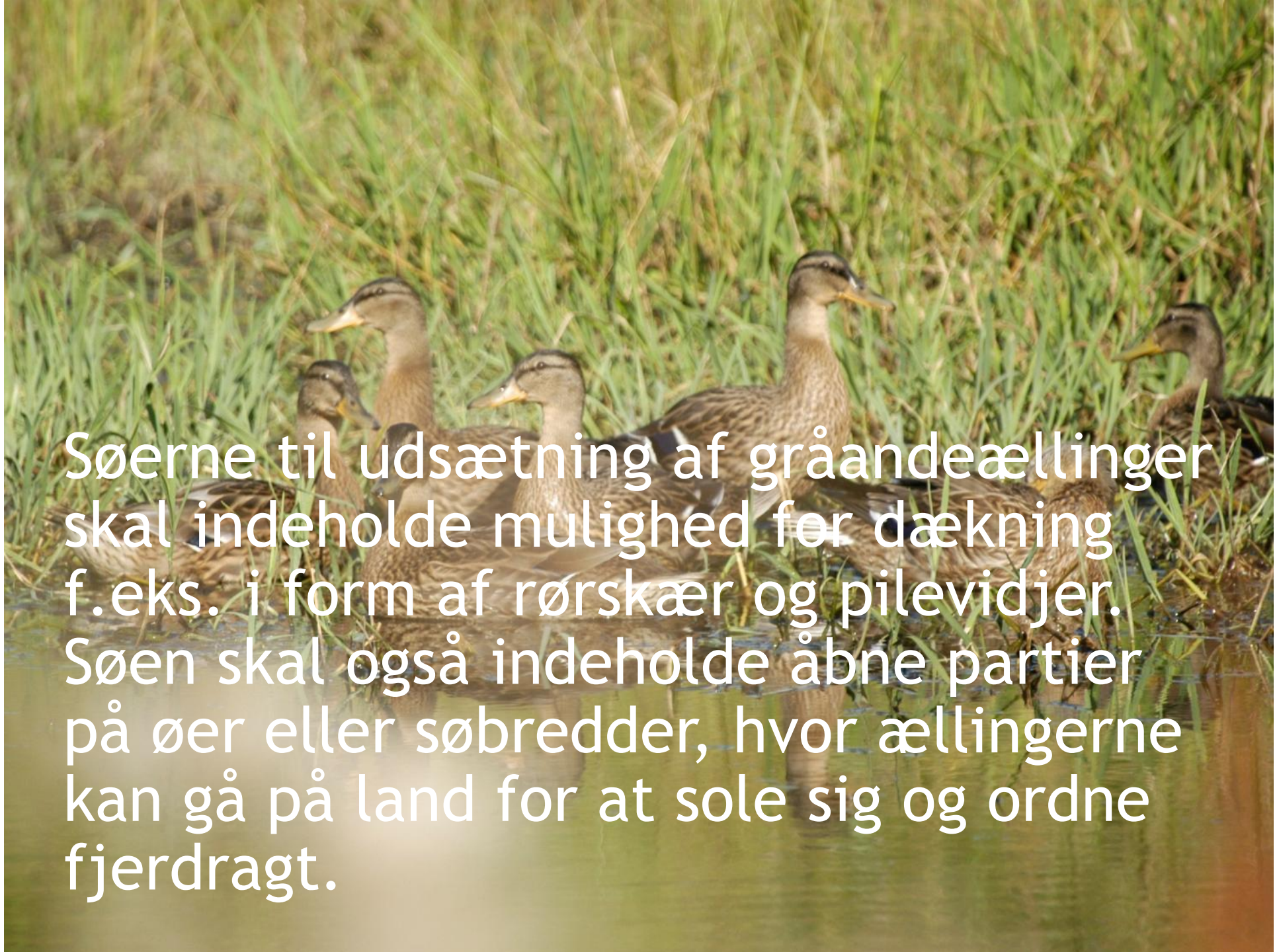

Søerne til udsætning af gråandeællinger skal indeholde mulighed for dækning f.eks. i form af rørskær og pilevidjer. Søen skal også indeholde åbne partier på øer eller søbredder, hvor ællingerne kan gå på land for at sole sig og ordne fjerdragt.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Gråandeællinger udsættes normalt,
når de er 3-4 uger gamle.
Ællingerne fodres 2 gange daglig i starten.
Der fodres på land med kraftfoder,
så der altid ædes op mellem hver fodring.

DANMARKS JÆGERFORBUND

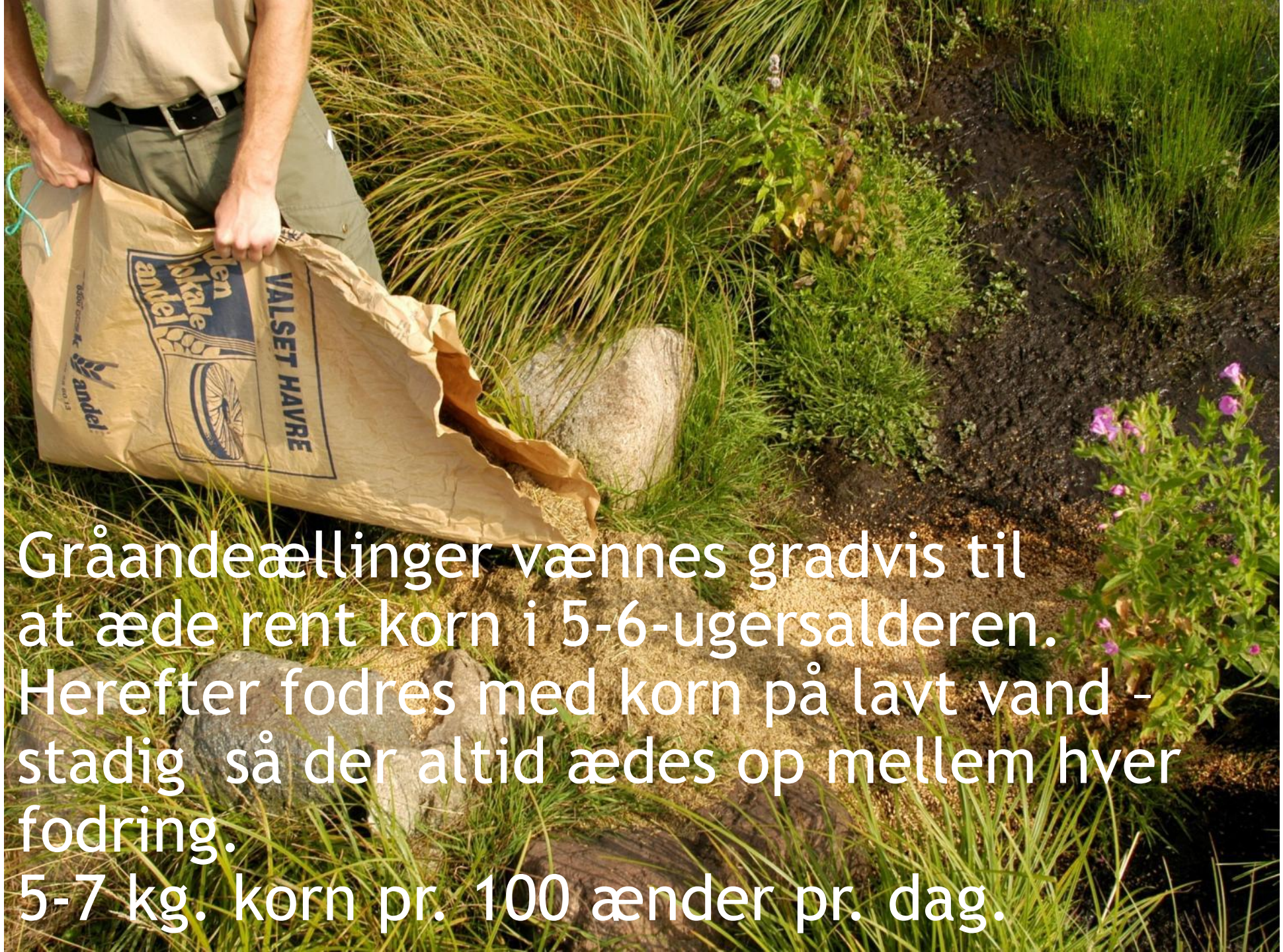

Gråandeællinger vænnes gradvis til at æde rent korn i 5-6-ugersalderen. Herefter fodres med korn på lavt vand – stadig så der altid ædes op mellem hver fodring.
5-7 kg. korn pr. 100 ænder pr. dag.

DANMARKS JÆGERFORBUND

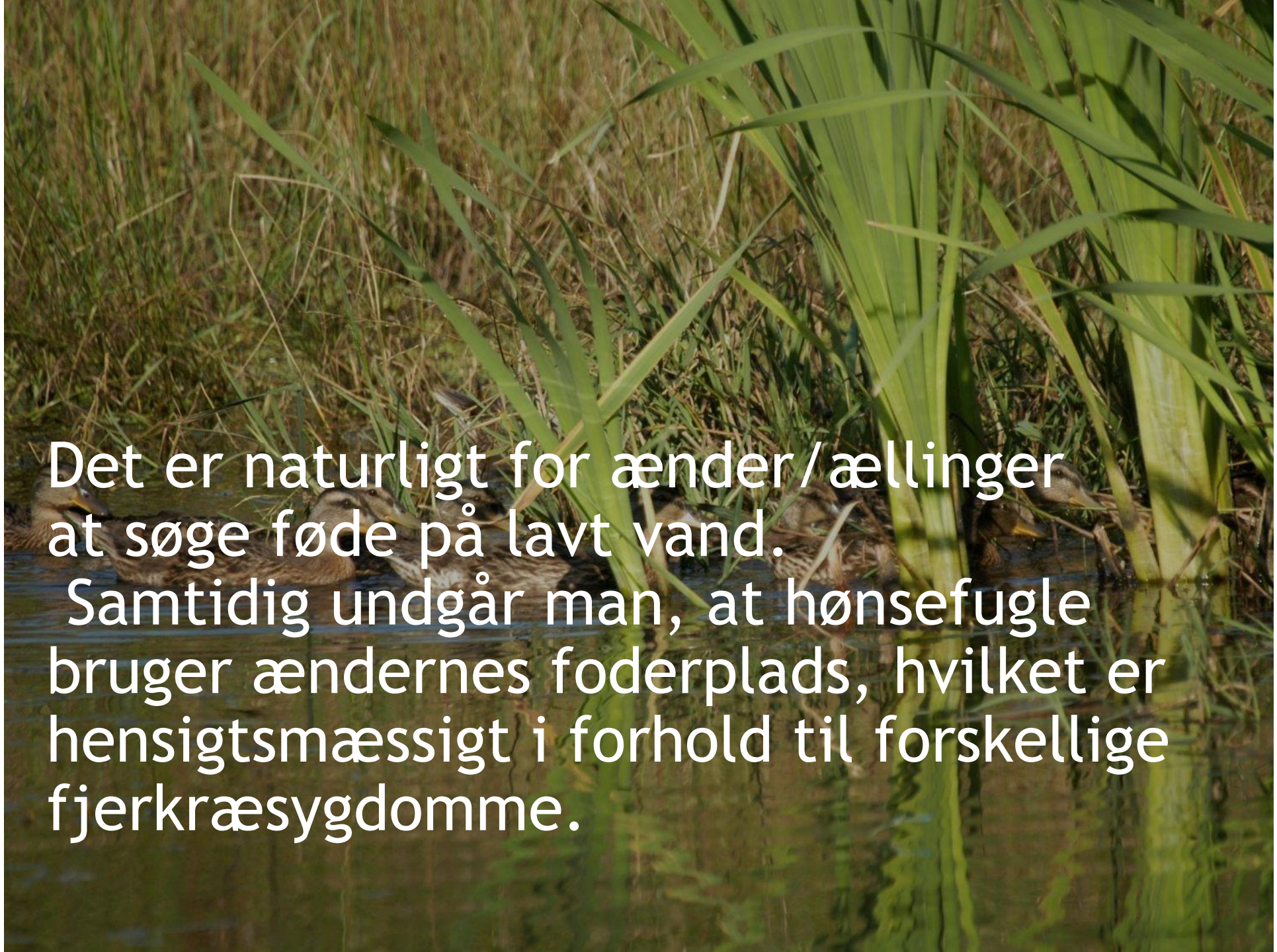

Det er naturligt for ænder/ællinger at søge føde på lavt vand.
Samtidig undgår man, at hønsefugle bruger ændernes foderplads, hvilket er hensigtsmæssigt i forhold til forskellige fjerkræsygdomme.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Vær i hele udsætningsfasen bevidst om, at søens vandmiljø og den omkringliggende
natur skal påvirkes mindst mulig.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Etik og jagt på udsatte fugle

Jagten på de udsatte fugle skal den udøves med fokus på kvalitet og med respekt for fuglene og den store indsats, der ligger bag.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Alle, som er involverede i jagt, må agere som gode ambassadører for jagten.
Vær derfor altid opmærksom på følgende:

- **Sikkerhed**
- **Jagtlov og jagtetiske regler**
- **God opførsel**
- **Respekter vildtet**
- **Vær ikke grådig**

DANMARKS JÆGERFORBUND

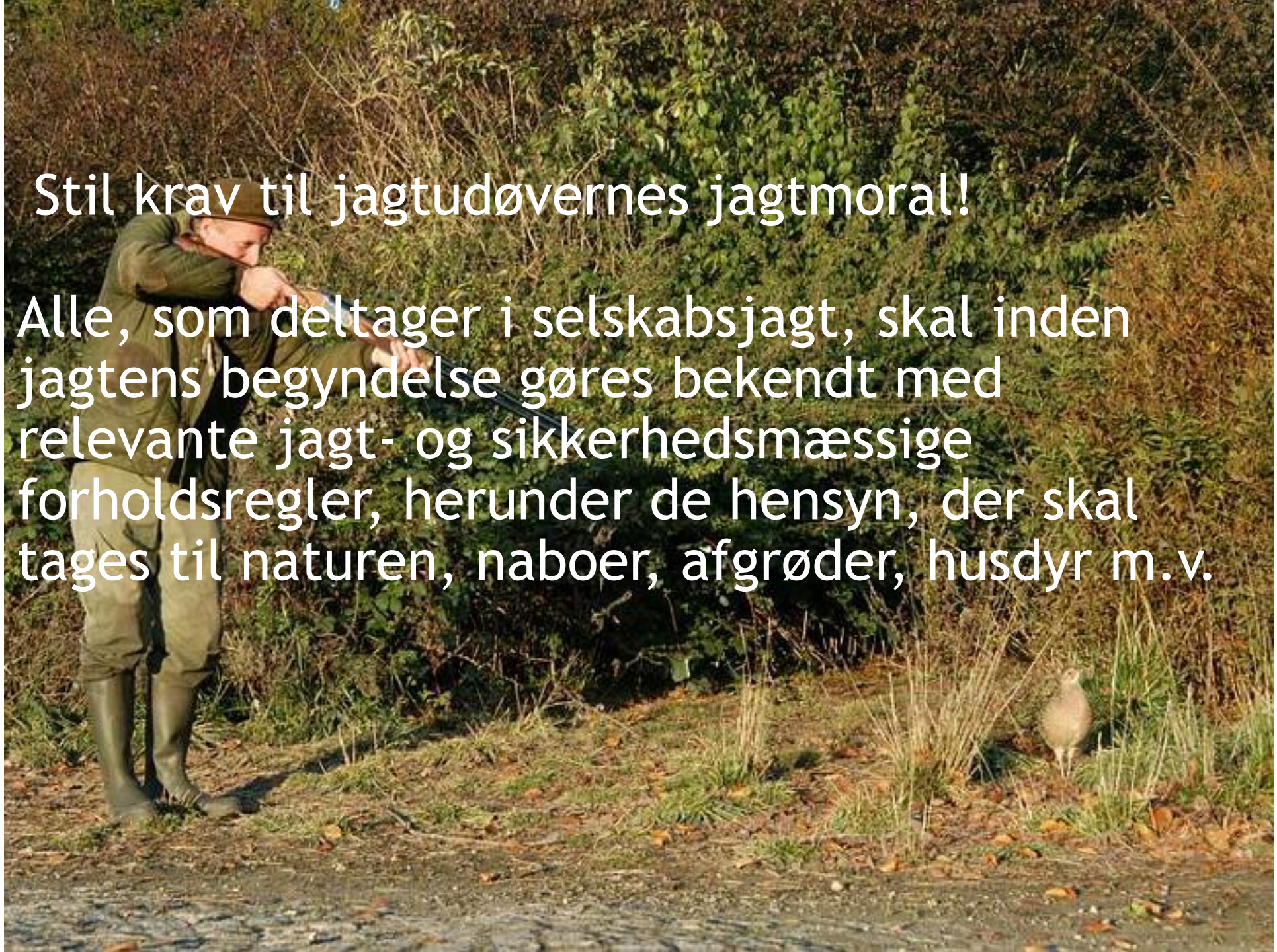

Stil krav til jagtudøvernes jagtmoral!

Alle, som deltager i selskabsjagt, skal inden jagtens begyndelse gøres bekendt med relevante jagt- og sikkerhedsmæssige forholdsregler, herunder de hensyn, der skal tages til naturen, naboer, afgrøder, husdyr m.v.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Tilrettelæg i videst muligt omfang jagten således, at det ikke er nødvendigt at lukke skoven for færdsel.
Meddel i stedet ved skiltning, at der afholdes jagt, og at der derfor bør vises gensidig hensyn.
Forbuds- og oplysningsskilte vedr. jagt skal nedtages straks efter, at jagten er færdig

DANMARKS JÆGERFORBUND

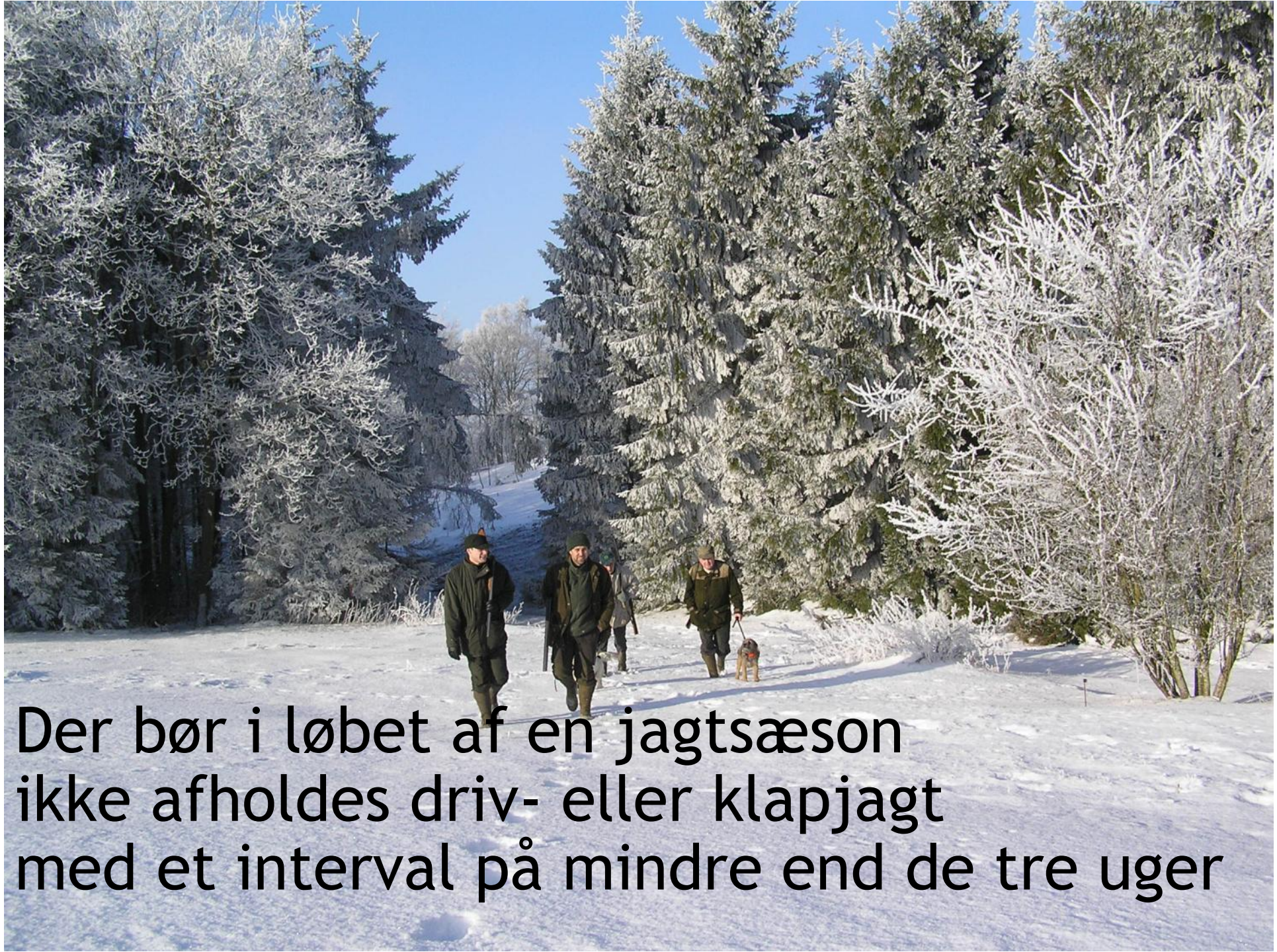

Der bør i løbet af en jagtsæson
ikke afholdes driv- eller klapjagt
med et interval på mindre end de tre uger

DANMARKS JÆGERFORBUND

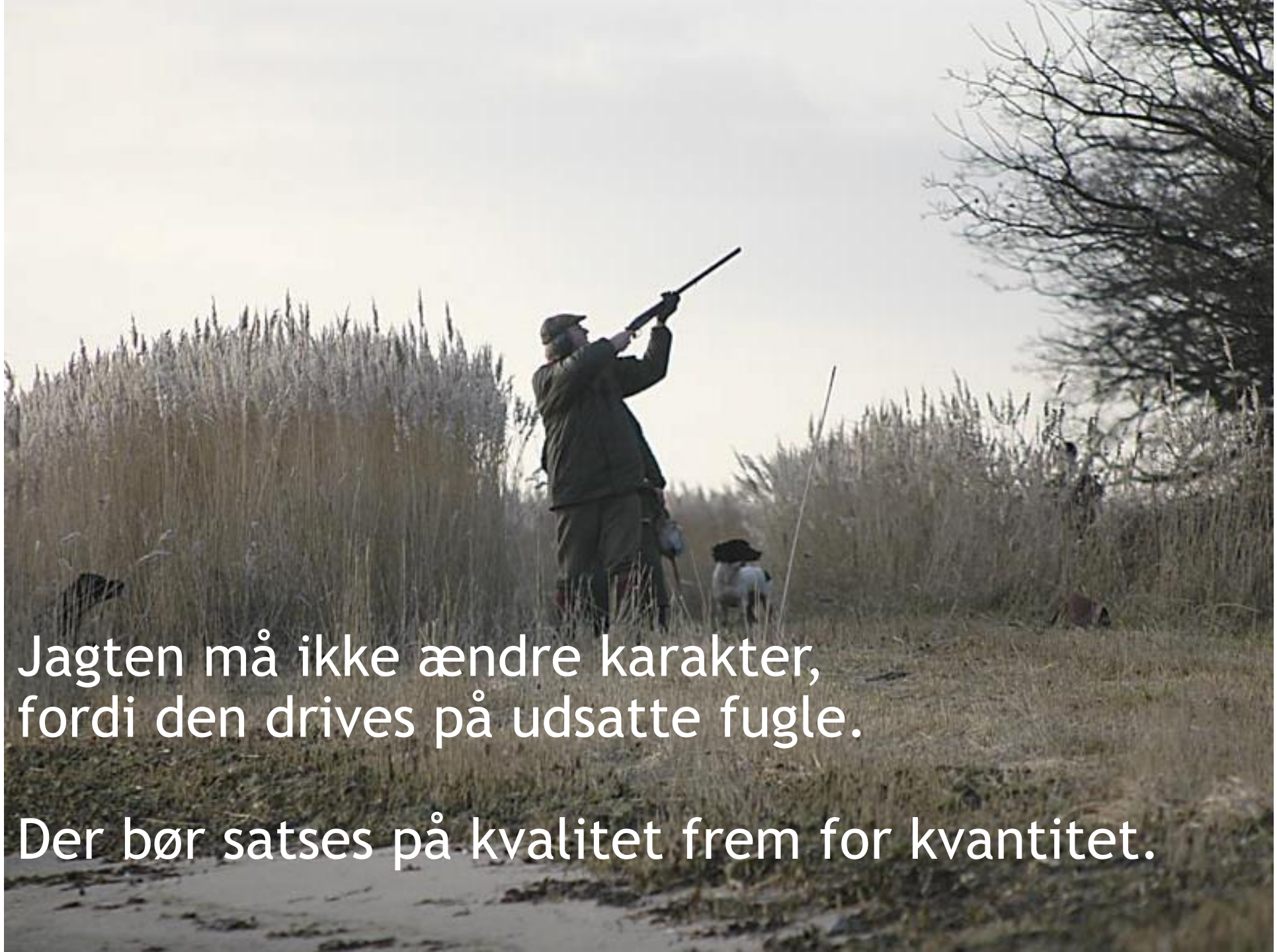

Jagten må ikke ændre karakter,
fordi den drives på udsatte fugle.

Der bør satses på kvalitet frem for kvantitet.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Antallet af skudte fugle må aldrig blive så stort, at det kommer til at stå i skarp kontrast til terrænets størrelse og naturlige ydeevne.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Antallet af skudte fugle må aldrig blive større, end at den enkelte skytte efter hver såt kan afgive korrekt melding om, hvor såvel dødskudte som eventuelle anskudte fugle kan opsamles.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Intet vildt bør nedlægges, før det er fuldt udviklet.

Fasaner: 17 uger.
Agerhøns: 15 uger.
Gråænder: 16 uger.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Udsat vildt må ikke adskille sig fra vilde fugle m.h.t. udseende, adfærd og livskraft. Driv ikke jagt på dårlige fugle.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Et passende antal egnede og veldresserede hunde skal altid være en del af jagten. Planlæg jagtdagen, så de apporterende hunde har god tid til deres arbejde.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Skudte fugle skal indsamles hurtigst muligt og opbevares og behandles med respekt og omtanke – de er morgendagens gode fødevarer.

Vær bevidst om, at udsætning af fuglevildt indebærer en række etiske diskussionsemner.

Sørg for, at dit arbejde bidrager til et forsvar for fortsat udsætning.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Den offentlige mening er reelt den faktor, der afgør muligheden for fortsat udsætning.

Udsætningsproblematikken i dag :

- Opdræt og udsætning med jagt som formål diskuteres intenst.
- Andre grønne organisationer har kritiseret udsætning.

Debatten tager primært udgangspunkt i:

- om udsætning er dyreetisk korrekt.
- om jagt ikke bør foregå på naturlige bestande.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Vildt og Landskab 2008

Den voksne danske befolknings uenighed/enighed til spørgsmål vedrørende udsætning af fuglevildt.

	Helt uenig	Del vis uenig	Lidt uenig	Hver-ken/ eller	Lidt enig	Del vis enig	Helt enig
Jagt på udsatte (opdrættede) fugle							
Jagt på udsatte (opdrættede) fugle er etisk forsvarligt	25	13	8	27	7	11	9
Jagt på udsatte (opdrættede) fugle er etisk forsvarligt, når udsætningen sker under kontrollerede forhold	13	9	5	28	11	15	19

DANMARKS JÆGERFORBUND

Angreb: Rovfugle

DANMARKS JÆGERFORBUND

Angreb:
Dyrevelfærd

DANMARKS JÆGERFORBUND

Angreb: Rovdyrbekæmpelse

DANMARKS JÆGERFORBUND

Angreb: Lystmord

DANMARKS JÆGERFORBUND

Angreb: Skydefugle

DANMARKS JÆGERFORBUND

Angreb:
Naturødelæggelse

DANMARKS JÆGERFORBUND

Angreb:
Adgangsforbud

DANMARKS JÆGERFORBUND

Angreb:
Jagtskrald

DANMARKS JÆGERFORBUND

Angreb: Rotter

DANMARKS JÆGERFORBUND

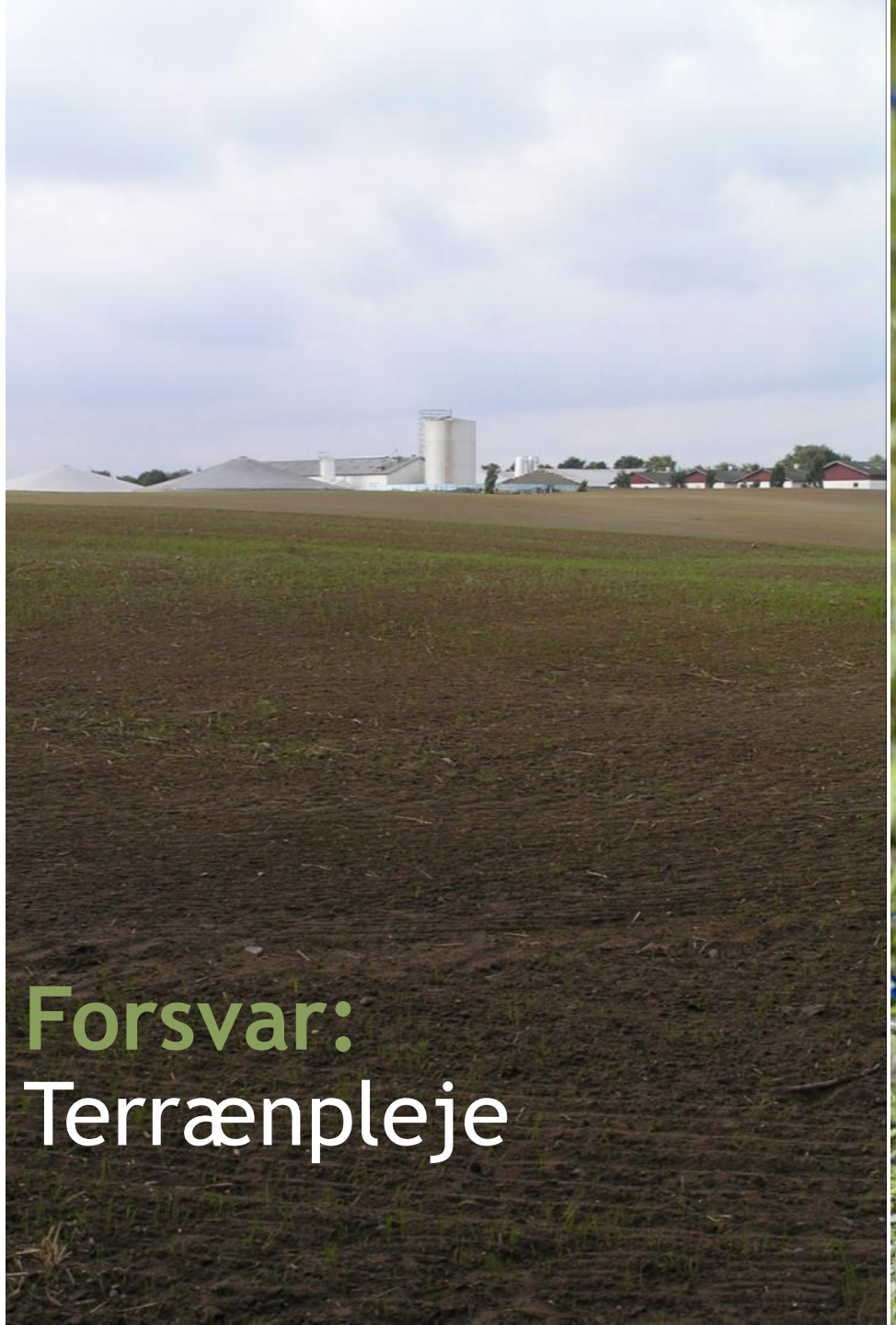

Forsvar:
Terrænpleje

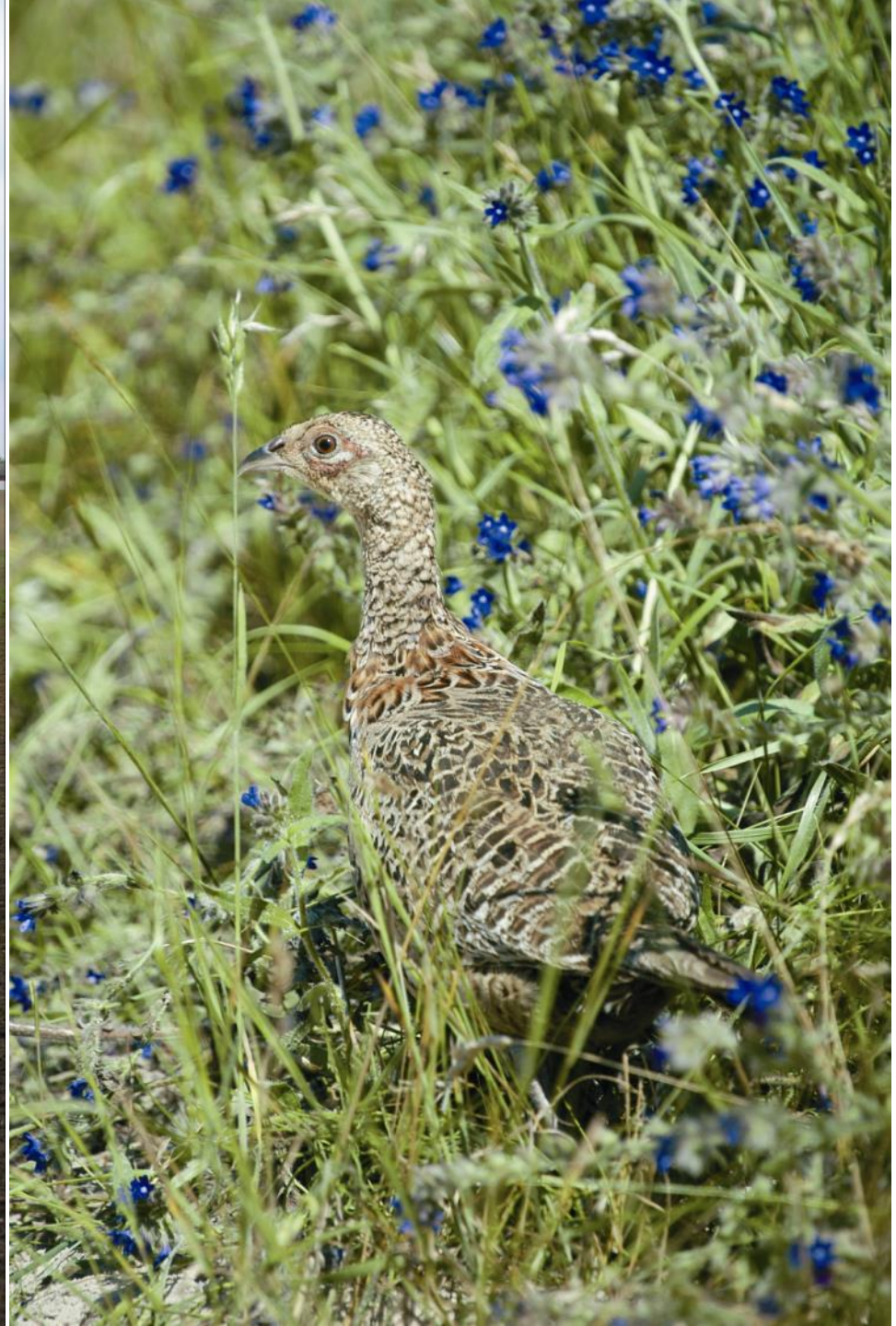

DANMARKS JÆGERFORBUND

Forsvar:
Kødressource

DANMARKS JÆGERFORBUND

Forsvar: Naturoplevelser

DANMARKS JÆGERFORBUND

Forsvar: Positive afledte effekter for andre dyr

DANMARKS JÆGERFORBUND

Forsvar: Landbrugsøkonomi

DANMARKS JÆGERFORBUND

Forsvar: Genopbygning af naturlige ynglebestande

Generelt

- Der bør kun udsættes dansk producerede fugle, da det garanterer mest mulig fokus på dyrevelfærd, ophav og fuglenes egnethed til udsætning.
- Anvendes tamfjerkræ, skal fjerkræets bur være rummeligt , med fast bund og være sikret behørigt mod vejrlig. Stil højere krav end de generelle regler foreskriver.
- Undgå lang transport af fuglene.
- Brug kun egnede rene kasser til transport.
- Hvis der anvendes udsætningsindhegninger, så hold ikke fuglene under hegn i mere end 3 uger.
- Fodr kyllinger/ællinger med kraftfoder til de er: fasaner ca. 10-14 uger. Agerhøns 8-12 uger. Gråænder 4-8 uger. Væn gradvis fuglene til helt korn i en overgangsperiode.

Generelt

- Fjern tamfjerkræ, opdræts- og udsætningsgrej i god tid før jagttiden begynder.
- Fodertønder m.m. skal males i neutrale farver så de ikke skæmmer i landskabet.
- Sørg for at sprede foderet til fjervildtet så meget, at der ikke er for meget konkurrence om foderet. Dette kan stresse fuglene unødvendigt, når de skal æde.
- Sørg altid for rigeligt og rent drikkevand på udsætningspladsen, til fasaner og agerhøns.
- Ved udsætning af agerhøns skal alle agerhøns være lukket ud seneste en måned før jagttidens begyndelse. Det strider imod Dyreværnsloven, at holde enkelte eller få agerhøns fra familien i bure for at fastholde de øvrige udsatte fugle i området.

DANMARKS JÆGERFORBUND

§ Opsummering af krav til den udsætningsansvarlige §

- Udsætning af flere end 100 fugle forudsætter, at den eller de ansvarlige for udsætningen har gennemgået et af Miljøstyrelsen godkendt kursus om udsætning af fuglevildt.
- Når man får leveret fjervildt til udsætning, skal de være fulgt af en informationsskrivelse, der dokumenterer at fuglene inden for de sidste 2 måneder er prøvet fri for fugleinfluenza. Denne skrivelse skal opbevares i mindst 2 år.
- Personer, der sætter fjervildt ud i naturen, skal foretage optegnelser over udsætningen, herunder dato, sted samt antal og art af de udsatte fugle. Optegnelserne skal opbevares i mindst 2 år. Link til Skabelon.
- Udsætning af fasaner, agerhøns og gråænder skal senest 1 uge efter udsætningen indberettes i Miljøstyrelsens digitale indberetningssystem (her gælder ingen bagatelgrænse).

Oversigt over bekendtgørelser og vejledninger som har indflydelse på udsætning af fjervildt

- Bekendtgørelse af lov om jagt og vildtforvaltning.
- Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber.
- Bekendtgørelse om opdræt af fjervildt.
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse.
- Bekendtgørelse om pligt til overvågning af aviær influenza.
- Bekendtgørelse om visse beskyttelsesforanstaltninger i forbindelse med højpatogen aviær influenza af subtype H5N1 hos fjerkræ og andre fugle i fangenskab.
- Bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport.
- Bekendtgørelse af dyreværnsloven.
- Vejledning om udarbejdelse af biotopplaner og udsætning af fasaner og agerhøns.
- Vejledning om Krydsoverensstemmelse.

Spørgsmål?